

FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN

Advies 2021/01

De Federale Adviesraad voor Ouderen, opgericht krachtens de wet van 8 maart 2007 tot oprichting van een Federale Adviesraad voor Ouderen en waarvan de leden benoemd zijn bij het koninklijk besluit van 13 november 2012 houdende benoeming van de leden van de Federale Adviesraad voor Ouderen, heeft tot taak om op eigen initiatief, op verzoek van de federale regering of op verzoek van een Wetgevende Kamer advies uit te brengen over de tot de bevoegdheid van de federale overheid behorende aangelegenheden met betrekking tot de pensioenen, de gelijkheid van kansen, de sociale integratie en de bestrijding van de kansarmoede, de toegankelijkheid tot de gezondheidszorg en de mobiliteit.

Met toepassing van artikel 3 §3,1° van voormelde wet van 8 maart 2007 brengt de Federale Adviesraad voor Ouderen volgend advies uit:

SITUERING VAN HET ADVIES

De Federale Adviesraad voor Ouderen heeft de bevoegdheid gekregen om zich bij middel van adviezen uit te spreken over de verscheidenheid van materies die de ouderen aanbelangen.

Eén van deze bevoegdheidsdomeinen slaat op de toegankelijkheid van de gezondheidszorg.

De wet van 8 maart 2007 tot instelling van de Federale Adviesraad voor Ouderen bepaalt in zijn artikel 3 § 2 “ de Adviesraad bespreekt jaarlijks de beleidsverklaring van de regering met betrekking tot de materies die verband houden met de ouderen”.

Na voorbereiding ervan in de Commissie Toegankelijkheid tot de Gezondheidszorg (op 17-11-2020) werd dit op de vergadering van het Bureau uitvoerig besproken op 15 december II.

In die context wil de Raad een aantal bedenkingen en suggesties formuleren, die rechtstreeks of onrechtstreeks de ouderen aanbelangen.

ADVIES

ADVIES VAN DE FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN BETREFFENDE BELEIDSVERKLARING VAN DE MINISTER VAN VOLKGEZONDHEID 5 NOVEMBER 2020

- De FAVO heeft in augustus 2019 haar advies geformuleerd t.a.v. de nieuwe federale minister van volksgezondheid. Een aantal bezorgdheden hebben we teruggevonden in de beleidsverklaring.
- Dat de beleidsnota in eerste plaats en grotendeels gewijd is aan corona en de beheersing ervan ook voor de toekomst is uiteraard OK.
We zijn immers nog lang niet verlost van covid-19.
De pandemie is ernstig en de gevolgen voor de gezondheid zijn dramatisch; ernstig ziek, overlijdenDe psychische gezondheid en het algemeen welzijn kregen een ferme deuk.
- Het is positief dat er fors zal geïnvesteerd worden in de gezondheidszorg en in het zorgpersoneel. De FAVO heeft in meerdere van haar adviezen gewezen op het tekort aan diverse zorgverleners (met juiste profielen), de nood aan een betere territoriale

spreiding en op het nijpend tekort aan geriaters en in sommige regio's ook aan huisartsen.

- De FAVO beaamt dat er structurele maatregelen nodig zijn door vooral lessen te trekken uit de corona crisis. Dat er zal geïnvesteerd worden in meer personeel in de zorg en het aantrekkelijk maken van zorgberoepen is meer dan nodig.
- De FAVO pleitte er in het verleden al voor om meer te investeren in de geestelijke gezondheidszorg en de toegankelijkheid ervan alsook in de ambulante zorg voor alle leeftijdsgroepen.

Op federaal niveau wordt (in de GGZ) nog steeds een leeftijdsgrens gebruikt van 65 jaar, waardoor ook op regionaal niveau de diensten GGZ beperkt zijn voor 65-plussers. Het doorbreken van de leeftijdsgrens bij het psychologisch consult is uiteraard positief. Dit wordt ook opengesteld voor rusthuisbewoners. Maar rusthuisbewoners kunnen niet altijd naar een consultatie gaan. Vandaar voorziet de wetgever dat de consultatie ook kan plaatsvinden in de WZC zelf. Hiervoor moeten evenwel nog uitvoeringsbesluiten aangemaakt worden. Vraag hier is wie de extrakosten zal dragen om dit in de WZC te realiseren? Indien de WZC dit zelf moeten bekostigen, zullen ze dit wellicht minder gaan gebruiken. De FAVO vraagt wanneer de uitvoeringsbesluiten voor de toepassing in de WZC er zullen zijn.

De leeftijdsgrens van 65+ in kader van coronamaatregelen was absoluut een verkeerde keuze. De FAVO rekent er wel op dat de 65-ers bij de vaccinatie voor covid-19 bij de prioritaire groep behoren.

- De FAVO hoopt dat de jaarlijkse groeinorm nu werkelijk de 2,5 % haalt.
- Bij de nieuwe zorginitiatieven vragen wij ook de aandacht voor initiatieven voor een meer toegankelijke gezondheidszorg bv. meer wijkgezondheidscentra. Iedereen moet even goed geholpen worden. Dit is vooral belangrijk om uitstelgedrag te vermijden.

De FAVO blijft pleiten voor het automatisch toekennen van rechten / voordelen en voor een verplicht derdebetalersysteem.

- De FAVO steunt de ambitie om de zorg aan te passen aan nieuwe behoeften, zeker in de chronische zorg met speciale aandacht voor de steeds groeiende groep ouderen. Een brede visie op gezondheid gaat naast lichamelijke aspecten van gezondheid ook over welbevinden, veerkracht, participatie en zingeving. De FAVO pleit ook voor een federaal plan dementie, afgestemd met de plannen van de gemeenschappen.
- De minister belooft de hervorming in overleg met betrokken actoren uit te rollen met de duidelijke wil om vooruit te gaan. De FAVO rekent erop betrokken te worden zeker wanneer het gaat om zorg voor ouderen.
- De FAVO vindt het positief en nodig om, geleerd uit de crisis, werk te maken van goede professionele communicatie die rekening houdt met kwetsbaarheden van mensen. Gerichtte doelgroepcommunicatie is nodig.

- Dat er gewerkt zal worden (in overleg met de deelstaten) aan overeenkomsten tussen ziekenhuizen en WZC's, meer bepaald tussen de dienst Geriatrie en de WZC's die nu al de natuurlijke partners zijn en al veel voor mekaar betekenen is een goeie zaak. Die samenwerking is niet enkel in coronatijd nodig maar zeker ook, voor de toekomst belangrijk.
- De FAVO steunt de opdracht om onze volksgezondheid veerkrachtig te maken en een brede visie op gezondheid te hebben. Preventie is nog een zwakke plek in onze gezondheidszorg. De preventiecampagnes rond welbevinden, veerkracht, gezondheidsvaardigheden enz. moeten vooral begrijpbaar zijn voor de brede bevolking.
- Wat de belangrijke hervormingen betreft, waarover de minister spreekt: Overleg rond de farmaceutische sector is belangrijk maar niet nieuw. De FAVO hoopt op resultaat.
- Hervorming van de financiering van ziekenhuizen . De FAVO pleit er voor ereloonsupplementen af te schaffen (zie advies2019/08). Prestatie- geneeskunde maakt het sommige mensen moeilijk. Ereloonsupplementen maken de zorg duur zowel in het ziekenhuis als in de ambulante zorg. Voor bepaalde specialismen zijn er bijna geen geconventioneerde artsen in bepaalde streken.
- De FAVO ziet de noodzaak van ziekenhuislandschap op basis van de netwerken in maar drukt toch haar bezorgdheid uit. De afstand naar complexe en gespecialiseerde zorg is / kan financieel en praktisch gezien moeilijk zijn voor kwetsbare mensen o.a. ouderen. De FAVO rekt erop dat er eveneens rekening gehouden wordt met de consequentie voor de zorgvrager en zijn familie en dat het (niet-dringend) (zieken)vervoer ook kritisch bekeken zal worden. Het is ook belangrijk dat hier goede informatie beschikbaar is voor betrokkenen.
- De FAVO is akkoord met de uitbouw van de GGZ zoals voorgesteld. Dit was ook onze vraag in advies 2019/08. De FAVO vraagt ook bijzondere aandacht voor ouderen in psychisch kwetsbare situaties. De zorg moet laagdrempelig zijn met aandacht voor ambulante zorg. Uitgangspunt is integrale zorg bieden, welzijn en gezondheid moeten verbonden zijn.
- Dat de regering onze gezondheidszorg kritisch wil bekijken om correct te financieren is een goede zaak. Toch wil de FAVO aandacht vragen voor volgende elementen. (cfr. advies 2010/08)
 - De fundamentele waarden van universaliteit, toegankelijkheid, rechtvaardigheid en solidariteit
 - Een gezondheidszorg toegankelijk voor iedereen, dus geen privatisering of commercialisering van de zorg.
 - Kwaliteitsvolle zorg voor iedereen in plaats van duale geneeskunde
- De FAVO wil ook de aandacht vragen van de nieuwe minister voor ons advies in verband met "Keuze voor ouderenvriendelijk ziekenhuis" (advies 2019/04)
- Dat goede samenwerking van de federale gezondheidsadministratie het verschil kan maken om hetzelfde doel te bereiken, is duidelijk. De Commissie Toegankelijkheid van

de gezondheidszorg van de FAVO rekent dan ook op een goede / ondersteunende samenwerking met de diensten.

**ADVIES VAN DE FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN BETREFFENDE
BELEIDSVERKLARING VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN 2 NOVEMBER 2020**

- Sociale zekerheid (p. 7-8)
Wat betreft het stimuleren van het gebruik van rechten zal de regering, binnen de grenzen van het reglementair kader, komaf maken met het “niet opnemen van rechten” en zal ze zich blijven inspannen om sociale rechten te automatiseren. De FAVO steunt dit principe ten volle en hoopt dat dit veralgemeend kan toegepast worden.

- Wat betreft het mantelzorgbeleid (p 9)
Een vernieuwd degelijk beleidsplan is nodig.
Mantelzorgers spelen een cruciale rol bij de zorg voor sterk afhankelijke zieke, personen met handicap en ouderen.
De covid-19 crisis toonde het belang aan maar tevens ook de moeilijkheden voor de mantelzorger. De FAVO kijkt uit naar wat de erkenning als mantelzorger in de toekomst, nog meer aan rechten kan betekenen.
De corona-crisis was zeer pijnlijk voor de mantelzorgers door bv. bezoekverbod in WZC of het wegvallen van respijtzorg als ondersteuning.

- Wat betreft vrijwilligerswerk (p 10)
De FAVO beklemtoont eveneens het belang van het vrijwilligerswerk. De solidariteit en de onbaatzuchtige rol van het maatschappelijk middenveld waren en zijn van groot belang in de crisis maar ook erna. Eens te meer is bewezen dat ouderen ook actieve vrijwilligers kunnen zijn die waardering verdienen en niet “out” zijn. De meeste vrijwilligers in het verenigingsleven zijn te vinden bij de 65+ers, ja ook bij 80ers. 21% van de 60-ers, 16% van de 70-ers en 10% van de 80-ers zetten zich als vrijwilliger in voor de maatschappij. Hiermee bewijzen we dat een andere beeldvorming van ouderen belangrijk is.
Ouderen 65+ers houden een samenleving levendig. Zij zijn kwetsbaar maar kunnen niet gemist worden.
Daarom is het belangrijk dat ze ondersteund worden om hun opdracht verder te doen. De FAVO rekent er dan ook op dat zij bij de vaccinatie voor covid-19 bij de prioritaire groep behoren.

Tot slot een bedenking.

De FAVO vindt het bijzonder belangrijk dat de federale regering en de gemeenschappen afstemmen over de verloning van zorgpersoneel (ziekenhuis – woonzorgcentra – thuiszorg)

Gelijke verloning (beloning) is nodig om geen verloop (wegloop) te krijgen van personele omkadering in woonzorgcentra.

Goedgekeurd tijdens de bureau vergadering van 20 januari 2021

De voorzitter
Daniël Van Daele

De ondervoorzitter
Maddie Geerts